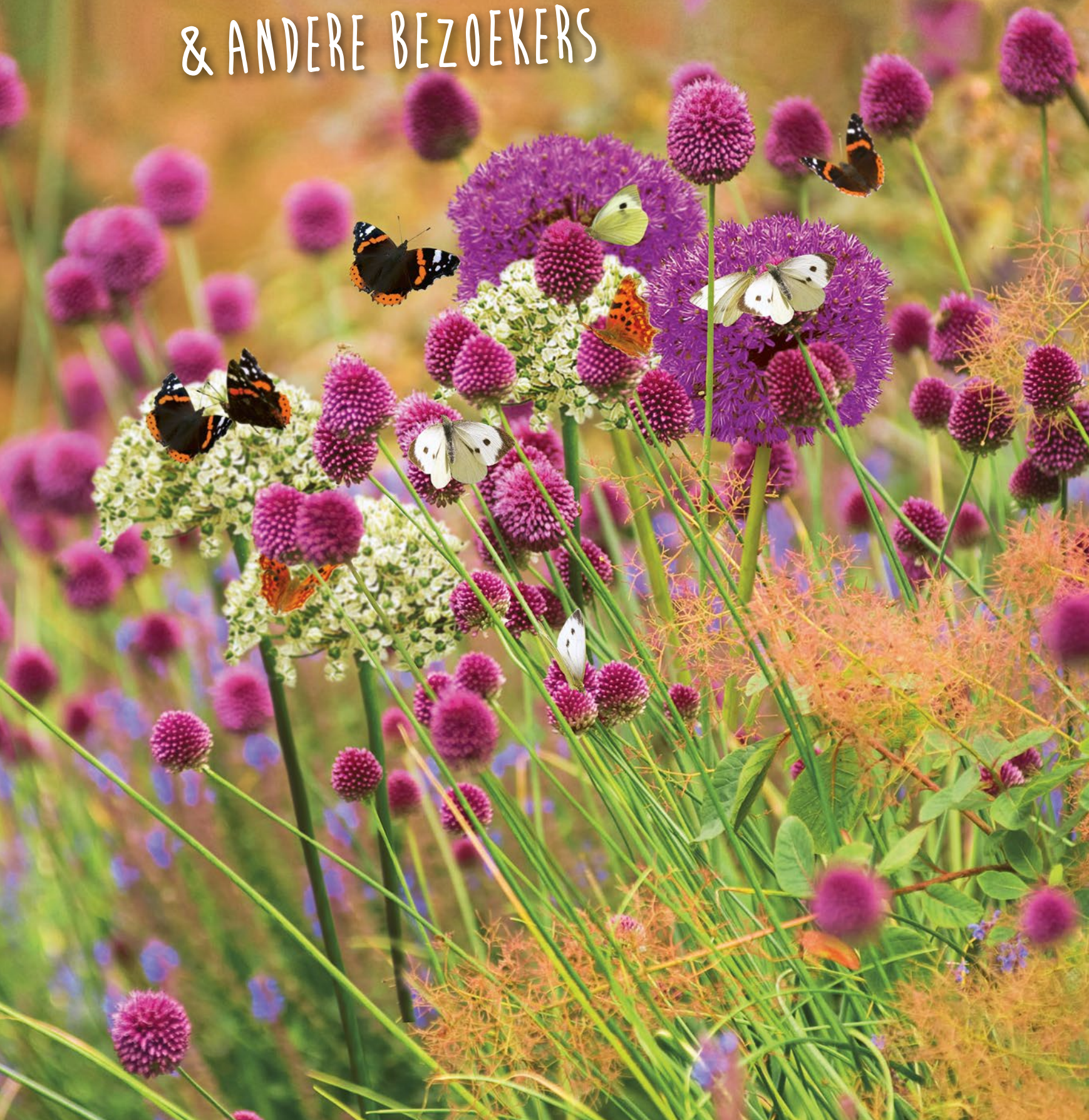

BOLLEN VOOR BIJEN

& ANDERE BEZOEKERS

NU BESTELLEN & PLANTEN

Als de temperatuur in het voorjaar stijgt, komen vlinders, hommels en bijen als uit het niets tevoorschijn. Ze gaan meteen op zoek naar hun eerste verse voedsel sinds lange tijd: nectar en stuifmeel. Dat vinden ze in de bloemen van bolgewassen. Plant daarom nu bloembollen. Je doet er niet alleen jezelf, maar ook de bijen een groot plezier mee.

Veel voorjaarsbloeiende bollen en -knollen zijn voor insecten de eerste, welkome voedselbron. Door nu bollen te planten, verleng je dus niet alleen het tuinseizoen, je helpt ook hommels, vlinders en bijen het voorjaar in. Bollen stellen meestal weinig eisen, ze doen het op vrijwel alle grondsoorten. De bodem mag alleen niet al te nat zijn, anders rotten ze in de winter weg. *Fritillaria* (foto 11) en *Leucojum* (foto 4) vormen hierop een uitzondering. Deze vochtminnende bolgewassen kunnen tegen natte voeten. Dan gedijen ze zelfs beter!

De beste tijd om voorjaarsbollen te planten is oktober/november, het liefst voor de eerste serieuze vorst. Alleen de bolletjes van het sneeuwklokje *Galanthus* (foto 2) kun je beter zo snel mogelijk aan de aarde toevertrouwen, liefst al in september.

Plant bollen met de neus (het puntje) naar boven in het plantgat (bij kleine bollen en knollen maakt dit niet uit). De plantdiepte verschilt

per soort en is op de verpakking te vinden. Vuistregel is de bol drie keer zo diep te planten als de hoogte van de bol zelf. Een bol van 2 cm komt dus 6 cm diep te staan. De plantafstand (staat meestal op de verpakking) kun je zien als richtlijn en hangt af van hoe je de bollen toepast. In groepjes bij elkaar planten geeft een leuk resultaat, maar je kunt ook verschillende soorten door elkaar zetten. Voor een natuurlijk effect strooi je de bollen uit en poot je ze daar waar ze terechtgekomen zijn.

De meeste bijenlorkers die op deze pagina's worden besproken, zijn geschikt voor verwildering. Als je ze na de bloei in de grond laat zitten, komen ze het jaar erop, vaak in grotere getale, weer terug. Het is wel belangrijk om het loof zoveel mogelijk te laten afsterven. De bol krijgt dan de gelegenheid voldoende reservestoffen op te slaan. Plant je bollen in het gazon, maai het gras dan niet te vroeg of plant de bollen zodanig dat je er gemakkelijk omheen kunt maaien. ❖

BLOEMVORM

De bloemvorm bepaalt voor welk insect een bloem aantrekkelijk is. Vlinders hebben een lange roltong, waarmee ze kunnen snoepen van de nectar in bloemen waar bijen en hommels met hun kortere tong niet of minder goed bij kunnen. Hommels gooien soms hun gewicht in de strijd om een bloem te openen. Sommige hommels, bijvoorbeeld de aardhommel, maken een gaatje aan de zijkant van een bloem om zo alsnog nectar uit een ontoegankelijke bloem te verzamelen.

Foto: iStockphoto

1

2

3

Bloekalender van bijenlappers

JANUARI-MAART

1 *Eranthis hyemalis*, winterakoniet, heeft gele bloemen met veel meeldraden en geel stuifmeel. Ze trekken zowel hommels (vooral aardhommelkoninginnen), honingbijen als vlinders aan. Bij donker weer sluiten de bloemen zich. Voor een goed resultaat kun je de knolletjes het beste voor het planten 24 uur in water leggen. Na een paar jaar, als de plant zich gaat vermeerderen, ontstaan mooie, geelgroene tapijtjes. *Eranthis* houdt van volle zon of lichte schaduw en wordt 10-15 cm hoog. De knolletjes zijn geschikt voor verwildering.

2 *Galanthus nivalis*, sneeuwkllokje, is een van de vroegst bloeiende drachtplanten. Soms zie je in december al bloeiende sneeuwkllokjes. Het oranje stuifmeel uit de sierlijke bloempjes is populair bij honingbijen en hommels. Plant de bolletjes in lichte schaduw. Sneeuwkllokjes worden 10-15 cm hoog en zijn geschikt voor verwildering.

3 *Crocus vernus*, bonte krokus, is dé topdrachtplant in het voorjaar. Elke krokus geeft twee of drie bloemen met lange stuifmeeldraden. Hommels en honingbijen dompelen zich volledig onder in deze bloemen om beladen met knaloranje stuifmeel weer naar buiten te komen. Van deze soort zijn veel grootbloemige krokussen afgeleid. Krokussen zijn geschikt voor verwildering en houden van een zonnige plek. Hoogte: 10-15 cm.

4 *Leucojum vernum*, lenteklokje, draagt elegante, witte klokjes. Aan het eind van elk bloemblad zit een sprekend groen accent. Honingbijen komen op het oranje stuifmeel af. Pas aan het einde van de bloei verschijnen de lange, felgroene bladeren. Geschikt voor verwildering en een plek in de volle zon of lichte schaduw. Hoogte: 15-20 cm.

MAART-APRIL

5 *Chionodoxa sardensis*, kleine sneeuwroem, bloeit in sommige winters al in februari. De blauwe bloempjes met de witte hartjes lokken vooral honingbijen. De kleine sneeuwroem doet het zowel in de zon als in de schaduw, is geschikt voor verwildering en

wordt 10-15 cm hoog.

6 *Anemone blanda*, blauwe of oosterse anemoon, vormt mooie tapijten. In de paarsblauwe, stervormige bloempjes met gele hartjes zitten veel meeldraden, die vooral honingbijen aantrekken. Het is aan te raden de knolletjes voor het planten een nachtje in water te weken. Voor volle zon of lichte schaduw. Hoogte: 10-15 cm. Geschikt voor verwildering.

7 *Corydalis solida*, vingerhelmbloem, heeft lilapaarse, buisvormige bloempjes die rijk zijn aan nectar en stuifmeel. Zowel hommels, honingbijen als wilde bijen, waaronder de roze metselbij, weten de bloemen te vinden. De vingerhelmbloem houdt van lichte schaduw en wordt 15-25 cm hoog. Geschikt voor verwildering.

6

4

KUNSTWERK

De bloemkleur speelt ook een rol. Bijen en hommels zie je vooral op witte, gele en blauwe bloemen, vlinders geven de voorkeur aan paars. Veel bloemen hebben vlekjes en streepjes. Dit zogenaamde honingmerk fungeert als een extra wegwijzer naar de nectar. Bij de vingerhelmbloem (*Corydalis solida*, op de foto 'George Baker') is de fijne tekening van het honingmerk aan de binnenkant van de bloem goed zichtbaar.

5

Foto: Visionspictures.com

8 *Scilla siberica*, sterhyacint, heeft azuurblauwe bloemen met witte hartjes, die graag worden bezocht door wilde bijen, honingbijen en hommels. Het stuifmeel is opvallend blauw gekleurd. Voor volle zon of lichte schaduw. De sterhyacint is geschikt voor verwildering en wordt 15-20 cm hoog.

9 Bij een bezoek aan *Narcissus pseudonarcissus*, de wilde narcis, verdwijnen honingbijen en hommels helemaal in het gele trompetje van de verder crèmekleurige bloemen. Van deze soort zijn veel ondersoorten en cultivars afkomstig, de wilde vorm wordt maar weinig gekweekt. Voor een plek in de volle zon of lichte schaduw. Hoogte: 15-35 cm. Geschikt voor verwildering. ❖

Ook met potten kun je je voorjaars tuin aantrekkelijk maken voor insecten

7

8

9

Foto: Christian Fischer

Foto: Thomas Bresson

10

11

12

APRIL-MEI

10 De bloemen van *Muscari botryoides*, het **blauwe druifje**, geuren naar muskus en staan in trossen op de bloemstelen. Ze zijn zowel aantrekkelijk voor hommels, wilde (zand)bijen en honingbijen, als voor vlinders. Een bij kan gemakkelijk en snel van bloem tot bloem kruipen en zo veel van het grijze stuifmeel verzamelen. Voor een zonnige plek. Geschikt voor verwildering. Hoogte: 20-25 cm.

11 *Fritillaria meleagris*, **wilde kievitsbloem**, heeft elegante, hangende klokjes met een bijzondere tekening. Als een wilde bij (waaronder zandbijen), honingbij of hommel de bloem bezoekt,

levert dat een sierlijk plaatje op. In de witte tot paarse bloemen is zowel nectar als stuifmeel te halen. De wilde kievitsbloem heeft beslist vochtige grond nodig. Voor lichte schaduw, hoogte 20-50 cm. Geschikt voor verwildering.

12 *Hyacinthus orientalis*, **hyacint**, heeft veel kleurrijke cultivars voortgebracht. De geurende bloemen leveren zowel nectar als stuifmeel en worden graag bezocht door honingbijen. Ze bloeien wel drie tot vier weken achter elkaar. Als je een rijke bloei wilt houden, moeten de bollen na uiterlijk twee jaar worden vervangen. Volle zon; hoogte 20-30 cm.

13 Honingbijen zijn frequente bezoekers van *Ornithogalum nutans*, **knikkende vogelmelk**. De bijzondere, groen met zilverwitte bloempjes groeien in een tros aan de zonzant van de bloemsteel. Knikkende vogelmelk doet het in de volle zon, maar ook in lichte schaduw en halfschaduw. Hoogte: 40-50 cm. Geschikt voor verwildering.

14 *Tulipa sylvestris*, **bostulp**, bloeit met geurende, gele bloemen met een groenige buitenkant. Honingbijen en wilde bijen weten ze goed te vinden. Als de bloei na een paar jaar minder wordt, kun je de bolletjes rooien en minder diep terug planten. De bostulp houdt van een zonnige plek en is geschikt voor verwildering. Hoogte: 20-40 cm.

MEI-JUNI-JULI

15 De bloeiwijze van *Allium aflatunense* 'Purple Sensation', **sierui**, bestaat uit heel veel kleine, nectarrijke bloempjes, die honingbijen, wilde bijen, hommels en vlinders bedienen. Nadeel van *Allium* is dat het blad snel geel wordt, maar dat kun je aan het oog onttrekken door er een vaste plant (bijvoorbeeld *Geranium orientaliitibeticum*, die op zijn beurt weer bijen aantrekt), onder te zetten. Na de bloei valt er nog heel lang te genieten van het ronde silhouet met zaadhoofdjes. Volle zon; hoogte 75-100 cm.

16 Bij *Allium sphaerocephalon*, **trommelstokjes**, zitten de bloemetjes in donkerrode bollen, die op hun dunne stengels boven de grond lijken te zweven. Ze worden bezocht door honingbijen, hommels en vele soorten vlinders. Trommelstokjes bloeien in juni-juli. Volle zon; hoogte 50-80 cm. *

Foto: iStockphoto

KLOMPJES

Bijen en hommels vervoeren het stuifmeel in speciale stuifmeelkorfjes op hun achterpootjes. Met het blote oog kan je deze klompjes goed zien. Hommels kunnen wel twee uur achter elkaar stuifmeel verzamelen en daarbij meer dan de helft van hun lichaamsgewicht aan stuifmeel meedragen.

Tekst Hester van Gent Beeld iBulb e.a.

13

14

15

16

NECTAR EN STUIFMEEL

Bijen, hommels en vlinders hebben van het vroege voorjaar tot de late herfst stuifmeel en nectar nodig. Voor een goede gezondheid en voldoende weerstand is een gevarieerd menu erg belangrijk. Nectar is de zoete, stroperige vloeistof die via nectarklieren naar buiten komt. Soms kun je de nectar in het hart of aan de buitenkant van de bloem zien zitten. Het lijkt op water, maar als je er met je vinger langs gaat, voelt het kleverig aan. Vlinders zijn verzot op nectar en terwijl ze met hun vrolijke kleuren van bloem tot bloem fladderen, zorgen ze en passant voor bestuiving. De vlinders die je in het voorjaar als eerste ziet, zijn de winter op een beschutte plaats als vlinder doorgekomen. Voorbeelden van deze 'vlinderoverwinteraars' zijn de citroenvlinder, dagpauwoog en kleine vos.

Honingbijen verzamelen ook nectar, maar dan om er - hun naam zegt het al - grote hoeveelheden honing (een belangrijke voedselbron voor het bijenvolk) van te maken. Tegelijkertijd verzamelen honingbijen ook actief stuifmeel uit de bloemen. Deze unieke bron van eiwitten, vetten en vitaminen is bestemd voor hun larven. Ook wilde bijen en hommels verzamelen stuifmeel voor de voeding van hun larven. Vlinders zijn niet geïnteresseerd in stuifmeel; hun larven (rupsen) leven van planten.

De hoeveelheid nectar in een bloem verschilt per plantensoort en zelfs per cultivar. Ook omgevingsfactoren als vocht en zonlicht zijn van invloed. De hoeveelheid nectar die een plant produceert, kan zelfs schommelen gedurende de dag. Behalve suikers bevat nectar ook eiwitten en vitaminen.

BOLLEN BESTELLEN

Alle bollen op deze pagina's kunnen worden besteld voor € 4,75 per set. Let op: de aantallen per set verschillen. Maak het totale bedrag + € 6,75 verzendkosten over naar Speciale Zaden, rekeningnummer NL32RAB00128086718. Vermeld behalve de gewenste nummers ook het nummer van Groei & Bloei (10). Attentie: vermeld bij de bestelling altijd huisnummer + postcode en stuur tegelijkertijd een mail naar zaaien@groei.nl, met vermelding van de bestelling, volledige naam en adres.

- 1 *Eranthis hyemalis* (20 stuks)
- 2 *Galanthus nivalis* (15 stuks)
- 3 *Crocus vernus* (20 stuks)
- 4 *Leucojum vernum* (15 stuks)
- 5 *Chionodoxa sardensis* (20 stuks)
- 6 *Anemone blanda* (25 stuks)
- 7 *Corydalis solida* (15 stuks)
- 8 *Scilla siberica* (30 stuks)
- 9 *Narcissus pseudonarcissus* (20 stuks)
- 10 *Muscari botryoides* (35 stuks)
- 11 *Fritillaria meleagris* (20 stuks)
- 12 *Hyacinthus orientalis* (20 stuks)
- 13 *Ornithogalum nutans* (30 stuks)
- 14 *Tulipa sylvestris* (15 stuks)
- 15 *Allium aflatunense* (20 stuks)
- 16 *Allium sphaerocephalon* (40 stuks)

Boomspiegels kun je prima benutten om bollen te planten